

ज०म०

इतः प्रभृत्यनभिहितइत्यधिकृत्य विभक्तिविधानमाह । तत
इत्यादि ततः सीतावचनादुत्तरकालं रावणः खड्गं समुद्यम्य
उत्तिष्ठ्य कर्माणि द्वितीया क्रूरविग्रहः दुःप्रेक्ष्यत्वात् वैदेहीम
न्तरा क्रुद्धः वैदेह्यामध्ये कुपितः अन्तरान्तरेण युक्तइति षष्ठ्यप
वादाद्वितीया अन्तराशब्दो मध्यमाधेयप्रधानमाचष्टे आधेय
स्याच क्रुद्धोरावणः क्षणमूचे उक्तवान् उक्तिक्रियया क्षणस्य
कालस्य साकल्येन सम्बन्धात् कालाध्वनोरिति द्वितीया विनिश्च
सन् क्रोधात् ॥ ८४ ॥

भ०

अथानभिहिताधिकारः । अथानभिहितइत्यधिकृत्य पाणिनि
ना या द्वितीयादिविभक्तयोविहितास्ताः कथ्यन्ते स्वमतेऽनभि
हिताधिकाराभावेऽपि उक्ते कर्मादौ प्रथमा स्यात् पारिशेष्यादन
भिहितइत्यवगम्यते । ततइत्यादि सीतावचनानन्तरं रावणः
क्रूरविग्रहोरोषात् दुष्प्रेक्ष्यशरीरः सन् खड्गमुद्यम्य उत्तिष्ठ्य क्षणं
विनिश्चसन् ऊचे कीदृशः वैदेहीमन्तरा सीतायामध्ये क्रुद्धः मध्य
भागं केत्तुमुद्यतइत्यर्थः किम्वा रावणपरिजनञ्चेत्यत्राध्याहार्यं
वैदेहीं रावणः परिजनञ्चान्तरा क्रुद्धः वैदेह्यारावणपरिजनस्य
चान्तरामध्ये कुपितः सन्नित्यर्थः खड्गमिति कर्माणि द्वितीया अन्त
राशब्दोमध्यार्थः तद्योगे धिक्समयेत्यादिना द्वितीया क्षणमिति
सदाध्वादिव्याप्ताविति द्वितीया विनिश्चासक्रियया वचनेन वा
तस्यातिसंयोगसम्बन्धात् ॥ ८४ ॥

चिरेणानुगुणं प्रोक्ता प्रतिपत्तिपराङ्मुखी । न मासे
प्रतिपत्तासे माञ्चेन्मर्त्तासि मैथिलि ॥ ८५ ॥